

Вінницький національний технічний університет
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

(вибірковий)

I (бакалаврський) рівень вищої освіти

2020-2021 н.р.

Освітня програма – **Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Спеціальність **076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Викладач: **Краєвська А. С.**

Мова викладання: **українська**

Семестр – **4**

Кредитів ЕКТС – **5**

Лекцій – 36 год. (денна форма), 10 год. (заочна форма)

Практичних – 27 год. (денна форма), 5 год. (заочна форма)

Самостійна робота – 87 год. (денна форма), 135 год. (заочна форма)

Вид контролю: **залік**

Передумови для вивчення – дисципліна «Економіка природокористування» базується на вивченні теоретичних знань та опануванні практичних навичок у сфері збереження навколишнього природного середовища та основних положень економіки підприємства.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів системи знань у сфері використання природних ресурсів суб'єктами господарювання та охорони довкілля, вивчення економічних засад взаємодії суспільства і природи, екологічної безпеки та раціонального природокористування, застосування одержаних знань й умінь для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Компетентності:

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні:

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

Результати навчання:

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

ПРН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

Тематика

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Основні терміни та поняття економіки природокористування та екології

Тема 2. Природні ресурси та їх потенціал, оцінка, проблеми використання

Тема 3. Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на довкілля

Тема 4. Зміст і механізми формування та відшкодування еколого-економічних збитків внаслідок діяльності суб'єктів господарювання

Тема 5. Організація та управління в сфері природокористування та охорони довкілля

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Господарський механізм природокористування та охорони НПС

Тема 7. Платежі за забруднення довкілля та використання природних ресурсів

Тема 8. Аналіз ефективності капітальних вкладень у раціональне використання природних ресурсів та охорону навколишнього середовища

Тема 9. Аспекти екологізації виробництва та економіки. Екологічна безпека

Теми практичних занять

Тема 1. Основні терміни та поняття економіки природокористування та екології

Тема 2. Природні ресурси та їх потенціал, оцінка, проблеми використання

Тема 3. Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на довкілля

Тема 4. Зміст і механізми формування та відшкодування еколого-економічних збитків внаслідок діяльності суб'єктів господарювання

Тема 5. Організація та управління в сфері природокористування та охорони довкілля

Тема 6. Господарський механізм природокористування та охорони НПС

Тема 7. Платежі за забруднення довкілля та використання природних ресурсів

Тема 8. Аналіз ефективності капітальних вкладень у раціональне використання природних ресурсів та охорону навколишнього середовища

Тема 9. Аспекти екологізації виробництва та економіки. Екологічна безпека

Методи навчання та техніки, які будуть використовуватись

Основними методами навчання є:

- лекція-візуалізація;
- навчальна дискусія;
- презентація;
- спільні розробки;
- обговорення ситуаційного завдання;
- інтерактивні методи;
- консультації.

Індивідуальні завдання

Робочим навчальним планом передбачені СРС, практичні завдання, контрольна робота (для студентів заочної форми навчання), доповіді на щорічну науково-теоретичну конференцію викладачів, співробітників та студентів ВНТУ.

Форми та методи контролю. Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань здобувачами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється систематичний поточний контроль знань, наприкінці вивчення курсу передбачається підсумковий контроль. Контроль знань здобувачів здійснюється на практичних заняттях. Поточний контроль організовано у формі вибіркового усного опитування та виконання практичних завдань. Модульний контроль організовано у формі тестових завдань. Оцінювання рівня виконання індивідуальної роботи робиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту у формі доповіді. Підсумковий контроль передбачає складання заліку.

Оцінювання результатів навчання

<i>Модуль 1</i>		<i>Модуль 2</i>	
Практичні заняття	Бали	Практичні заняття	Бали
Тема 1-5 (усна доповідь, практ.завдання)	25	Тема 6-9 (усна доповідь, практ.завдання)	25
СРС №1 усна доповідь	5	СРС №2 (усна доповідь)	5
Колоквіум 1(тести)	20	Колоквіум 2 (тести)	20
Сума за модуль 1	50	Сума за модуль 2	50
Сума за семестр 100 балів			

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів

Рівень компетентності	За нац. шкалою	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий) «5»	Зараховано	A	90-100б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; виявлено глибокі знання основних теоретичних положень сучасної економіки природокористування та екології; сформовано необхідні практичні навички вирішувати професійні завдання для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур; усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
III Достатній (конструктивний) «4»	Зараховано	B	82-89б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; сформовано уміння викладати основні ідеї для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. Необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
	Зараховано	C	75-81б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин. Вміння викладати базові ідеї щодо ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур, а також практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо; усі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками.
II Середній (репродуктивний) «3»	Зараховано	D	64-74б. Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, виявлено знання та розуміння основних положень економіки природокористування; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
	Зараховано	E	60-63б. Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання завдань не виконано або якість виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.

I Низький «2»	«не зараховано» з можливістю повторного складання «2»	FX	35-596. Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
	«не зараховано» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни «2»	F	0-346. Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів за видами робіт

Рівень компетентності	За нац. шкалою	Критерії оцінювання		
		Усна доповідь	Практичне завдання	Колоквіум (тести)
IV Високий (творчий) «5»	відмінно	5 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.	5 б.: виставляється при правильному та безпомилковому проведенні необхідних розрахунків з поясненням і коментуванням отриманих результатів	14-15(18) б.: 90-100% правильних відповідей
III Достатній (конструктивний) «4»	добре	3-4 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.	3-4 б.: при правильному і безпомилковому розв'язанні задачі, але без пояснень до розрахунків, без посилань на певні формули чи методики, при відсутності або помилкових коментарях до отриманих результатів	12-13 б.: 75-89% правильних відповідей

<p>II Середній (репродуктивний) «3»</p>	<p>задовільно</p>	<p>1-2 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань</p>	<p>1-2 б.: виставляється, якщо при виконанні допущені помилки, які свідчать про недостатнє знання формул або методик розв'язання відповідних задач</p>	<p>10-11 б.: 60-74% правильних відповідей</p>
<p>I Низький «2»</p>	<p>незадовільно</p>	<p>0 б.: за повну відсутність відповіді</p>	<p>0 б.: виставляється у випадку, якщо задача не розв'язана взагалі</p>	<p>0-9 б.: 0-59% правильних відповідей</p>

Політика курсу

Викладач та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень: «Кодекс етики ВНТУ», «Положення про академічну доброчесність студентів та науково-педагогічних працівників ВНТУ», «Положення про рейтингову систему оцінювання досягнень студентів у ВНТУ» та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Базові інформаційні ресурси

1. Аніщенко В. О. Основи екології : навч. посіб. / В. О. Аніщенко. — К.: ДП «Вид. дім. «Персонал», 2011. — 148 с. — Бібліогр. : 140–145 с
2. Галушкіна Т.П. Економіка природокористування [Текст]: навч. Посібник / Т.П. Галушкіна. – Х: Бурун Книга, 2009. – Книга. – 480 с.
3. Гринів Л.С. Екологічна економіка : навч. посіб. - Львів : Магнолія 2006, 2010. - 358 с.
4. Данилишин Б. М. Економіка природокористування : підручник для аспірантів науково-дослідних установ та вищих навчальних закладів. - К.: Кондор, 2010. - 464 с.
5. Дзядикевич Ю.В. Економічні основи ресурсозбереження. Навчальний посібник. – Тернопіль: Вектор, 2015. – 76 с.
6. Дорогунцов, С. І. Оптимізація природокористування [Текст] : Навчальний посібник: В 5 томах. Т.1 : Природні ресурси: еколого-економічна оцінка / С. І. Дорогунцов, А. М. Муховиков, М. А. Хвесик. – К. : Кондор, 2004. – 291 с.
7. Коренюк П.І. Менеджмент навколишнього природного середовища / П.І. Коренюк. – Дніпропетровськ: Національна гірнича академія України, 2001. – 222 с.

8. Коренюк П. І., Федулова С. О. Економіка природокористування. [Навчальний посібник]. – Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. – 274 с. Режим доступу: https://udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/03/Ekonomika-pryrodokorystuvannya_Fedulova-S.O..pdf
9. Леськів Г.З. Екологія та регіональна економіка: навч. посібник. – Львів: ЛьвДУВС, 2011. – 208 с.
10. Мельник Л. Г. Екологічна економіка / Л.Г. Мельник. – Суми: «Університетська книга», 2006. – 368 с.
11. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: Підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника та к.е.н., проф. М. К. Шапочки. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 759 с.
12. Паламарчук В. О. Економіка природокористування [Текст] : Навчальний посібник / В. О. Паламарчук, П. І. Коренюк ; МОН України. – Запоріжжя : Дике Поле, 2003. – 408 с.
13. Хвесик М.А. Економіко – правове регулювання природокористування / М. А. Хвесик, Л. М. Горбач, Ю. П. Кулаковський. – Київ: Кондор, 2004. – 524 с.
14. Царенко О. М. Екологічна економіка / О.М. Царенко, Ю.А. Злобін. – Суми: Університетська книга, 2006. – 368 с.